

Dnr :KS2020/91-2

Kommunstyrelseförvaltningen

Suzanna Bengtsson | Kommunsekreterare

0734-64 70 10 | suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Deltagande på distans vid politiska sammanträden

Förslag till beslut

1. I arbetsordningen för kommunfullmäktige införs följande bestämmelse om deltagande på distans (5 kap. 16 § KL): Kommunfullmäktige får, om det finns särskilda skäl, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Ledamot som önskar delta på distans ska senast fem dagar före sammanträdet anmäla detta till kommunsekreterare och ordförande. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.
2. Nämnderna får, om det finns särskilda skäl, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen där den som deltar på distans befinner sig i ska vara så utformad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans ska senast fem dagar före sammanträdet anmäla detta till nämndsekreterare och ordförande. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.
3. Sekretessen måste upprätthållas och det måste även vara säkerställt att känsliga eller extra skyddsvärda personuppgifter inte kommer i orätta händer. Om det inte är uppfyllt kan deltagande på distans inte tillåtas. Respektive nämnd får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i just den nämnden.

4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att möjliggöra teknisk lösning för deltagande på distans vid sammanträden.

Ärendet

Med anledning av den pandemi som för närvarande råder i världen och Sverige finns behov för ledamöter i exempelvis kommunstyrelsen och övriga nämnder att kunna delta i ärenden på distans.

Enligt 5 kap. 16 § kommunallagen får ledamöter delta i fullmäktiges sammanträden på distans om fullmäktige har beslutat det. Deltagandet ska i sådant fall ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor. En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid fullmäktiges sammanträde. Detsamma gäller för ledamöter i nämnder, vilket regleras i 6 kap. 24 § kommunallagen.

Ekonomiska förutsättningar

Då ärendet tillkommit brådstörtat finns i dagsläget ingen ekonomisk kalkyl som kan ingå i beslutsunderlaget. Förslagsvis kan ekonomiska konsekvenser inledningsvis regleras i samband med årsbokslut.

Bakgrund

I förarbetena till bestämmelserna om deltagande på distans kan utläsas vad som krävs för att deltagande ska kunna ske på distans. Det är inte tillräckligt att de som är närvarande i sammanträdeslokalen kan se den distansdeltagande ledamoten. Den som deltar på distans måste även kunna se samtliga andra deltagare. Om flera ledamöter deltar på distans måste även de kunna se varandra. Alla deltagare ska enkelt kunna identifiera varandra på ett tillförlitligt sätt. Vidare måste ljud- och

bildöverföringen vara stabil och av hög kvalitet. Om bild- eller ljudkvaliteten försämras eller förbindelsen bryts måste sammanträdet avbrytas tills förbindelse av sådan god kvalitet har återupprättats att alla åter kan sägas delta på lika villkor. Den som deltar på distans måste även ha möjlighet att ta del av handlingar som delas ut vid sammanträdet och delta i avgörandet av ärendena, även i de ärenden där beslut fattas genom omröstning.

Vid slutna omröstningar måste den tekniska lösningen som används säkerställa att valhemligheten bevaras, att alla de beslutandes röster kommer med i rösträkningen och att alla ges möjlighet till insyn i förfarandet så att omröstningen inte kan manipuleras. Om inte dessa krav kan säkerställas får distansdeltagande inte ske vid sammanträden då slutna omröstning kan komma att tillämpas, t ex då ärenden som gäller val ska beslutas.

Det är viktigt att sekretessen upprätthålls vid medgivande till deltagande på distans. När någon deltar i ett sammanträde på distans kan det uppkomma särskilda svårigheter att upprätthålla sekretessen i praktiken. Det finns en risk att uppgifter kommer ut vid överföringen mellan sammanträdeslokalen och den plats där den distansdeltagande befinner sig. Det kan också hända att någon utomstående tar del av bild eller ljud hos distansdeltagaren. Att sekretessen kan upprätthållas i praktiken är en viktig aspekt att ta hänsyn till vid utformningen av kommunens regler för distansdeltagande och vid val av teknisk lösning för överföringen mellan sammanträdeslokalen och den plats där den distansdeltagande befinner sig.

På sammanträdet är det i första hand ordföranden som har ansvar för att sammanträdet genomförs på ett sådant sätt att utomstående inte kan ta del av det som sägs och de uppgifter i övrigt som behandlas. Varje ledamot har även ett eget ansvar för att sekretessbelagda uppgifter inte röjs. Den som deltar på distans har ett

eget ansvar för att ingen annan kan ta del av bild och ljud hos denne. Ordföranden bör genom information och frågor till distansdeltagaren försäkra sig om att det inte sker.

Nämnden som personuppgiftsansvarig ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av bland annat de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna och hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är. Kan överföringen av personuppgifter inte ske eller sekretessen inte upprätthållas med rimlig säkerhet bör deltagande på distans inte medges vid sammanträden då sådana ärenden behandlas.

I de fall nämnderna har utskott finns ingen motsvarande reglering i kommunallagen som för fullmäktige och nämnderna. Huvudregeln enligt kommunallagen är att den som ska anses som närvarande vid ett sammanträde, ska vara fysiskt närvarande på platsen där sammanträdet äger rum. I och med att det inte finns något undantag reglerat för utskotten, talar det för att ledamot vid utskotts sammanträde bara kan anses närvarande och därmed beslutande om denne är fysiskt närvarande. För både fullmäktige, nämnder och utskott gäller att de kan fatta beslut om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Bedömning

I nuvarande situation med en pågående pandemi bör kommunfullmäktige nyttja möjligheten att låta ledamöter delta i fullmäktiges och nämndernas sammanträden på distans, för att möjliggöra att politiska beslut kan fattas i kommunen under denna extraordinära period. Deltagande på distans skulle kunna vara användbart även i andra situationer. Ett fysiskt möte ska ändå hållas och deltagande på distans ska vara ett komplement till det fysiska mötet. För att deltagande på distans ska kunna

ske krävs att samtliga deltagare ska se och höra varandra i realtid och delta på lika villkor. Den tekniska lösningen behöver dock först utvecklas och implementeras, i dagsläget finns ingen färdig lösning för deltagande på distans på så sätt som kommunallagen och förarbetena föreskriver.

Det måste också säkerställas att sekretessen kan upprätthållas i de ärenden där uppgifter hanteras som omfattas av sekretess. I annat fall kan deltagande på distans inte tillåtas. Detsamma gäller i ärenden där känsliga personuppgifter hanteras samt i ärenden där valhemligheten måste bevaras, till exempel vid slutna omröstning.

Kommunallagens bestämmelser om deltagande på distans innehåller inte bestämmelse som möjliggör deltagande på distans vid utskottsmöten. Det talar mot att deltagande på distans är möjligt men å andra sidan står det ingenstans i lagen att det *inte* är tillåtet. Rättsläget bedöms vara oklart, vilket t ex Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) också anser. Vid utskottens sammanträden är det vanligt att individärenden hanteras och det kan förekomma uppgifter som omfattas av sekretess och även känsliga personuppgifter. Vid sådana ärenden kan det därmed ändå vara svårt att ha deltagande på distans. Kommunfullmäktige bör inte införa en ordning som kan strida mot lag, eftersom de beslut som i sådana fall fattas riskerar att upphävas vid överklagande. Dessutom finns det andra sätt att hantera ärendena, exempelvis kan ordföranden fatta beslut i de ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas, så kallat ordförandebeslut (delegeringsbeslut).

Skickas till

Samtliga nämnder

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson

Kommunsekreterare